

ПОТОЧНІ БІОЛОГІЧНІ АКТИВИ ТВАРИННИЦТВА: ОСОБЛИВОСТІ ДОКУМЕНТУВАННЯ

**ЯЛОВЕГА А.В., ПРЯТНИЦЯ Ю.Г.*,
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ**

У статті розглянуто особливості та порядок складання первинних документів з обліку поточних біологічних активів тваринництва та узагальнено схему їх документування.

The article reviews the features and order preparation of primary accounting documents of current biological assets livestock and generalized scheme of their documentation.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Технологічний процес бухгалтерського обліку розпочинається з виявлення, вимірювання та реєстрації фактів, подій з метою отримання інформації про господарські операції [2]. Документація є важливою ланкою технології обліку, яка виступає як спосіб первинного спостереження за діяльністю підприємства. Без належно оформленого первинного документа, який є матеріальним носієм інформації, не можливе здійснення бухгалтерського запису. Бухгалтерський облік сільського господарства має свої особливості, однією з яких є використання біологічних активів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розгляду важливих аспектів організаційно-методологічного забезпечення обліку поточних біологічних активів тваринництва присвячено наукові праці багатьох авторів, а саме: Ф. Ф. Бутинця, В. М. Голова, М. Я. Дем'яненка, М. Ф. Огійчука, Г. Г. Кірейцева В. М. Жука та ін. Огляд наукових праць дозволив констатувати, що питання, які пов'язані з документуванням поточних біологічних активів тваринництва, залишаються у дискусійній площині і потребують подальшого вивчення.

Формулювання цілей статті. Метою статті є ознайомлення із

* Науковий керівник – Романова А.В. д.е.н., професор

складанням первинних документів з обліку поточних біологічних активів тваринництва та розробка загальної схеми документування поточних біологічних активів тваринництва на підприємствах АПК.

Виклад основного матеріалу дослідження. Документи мають юридичне значення як письмові докази здійснення господарських операцій. Порядок документального оформлення господарських операцій регламентується Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XXV від 16.07.1999 р., Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку № 88 від 24.05.1995 р. та іншими нормативними документами.

Первинні документи виступають підставою для обліку операцій з надходження, переміщення та вибуття поточних біологічних активів тваринництва. На сьогодні, наказом Міністерства аграрної політики України «Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку довгострокових та поточних біологічних активів у сільськогосподарських підприємствах» № 73 від 21.02.2008. р., затверджено типові форми первинного обліку біологічних активів. Розглянемо основні з них.

Акт на отримання приплоду тварин (форма № ПБАСГ-3) застосовується для оформлення отриманого на фермі приплоду тварин: телят, поросят, ягнят, лоша́т та ін. Акт складається у двох примірниках завідувачем ферми у день отримання приплоду окремо за кожним видом тварин. В акті вказується П.І.Б. працівника, за яким закріплено тварин, класика або номер матки, кількість голів і маса отриманого приплоду, присвоєні їм інвентарні номери, грошова оцінка отриманого приплоду, підписи осіб, які підтвердили отримання приплоду. Окремо фіксуються мертвонароджені тварини. Акт є підставою для нарахування заробітної плати працівникам ферми.

Акт на вихід і сортування добового молодняка птиці (форма № ПСАСГ-5) – застосовується у спеціальних птахівницьких господарствах і на птахофабриках для оприбуткування виведеного поголів'я молодняка (для приймання отриманих пташенят у результаті інкубації). Акт складається начальником цеху інкубації у день виведення пташенят. Виходячи з кількості закладених на інкубацію

яць і виведених пташенят визначається відсоток виходу пташенят. Акт підписується керівником структурного підрозділу, зоотехніком, старшим оператором.

Акт на вибуття поточних біологічних активів тваринництва (забій, прирізка, падіж) (форма № ПБАСГ-6) складається у день вибуття поточних біологічних активів комісією у складі зоотехніка, ветеринарного лікаря, завідувача ферми та особи, за якою закріплені тварини. Акт затверджується підписом керівника та матеріально відповідальної особи, яка приймає продукцію від забою.

Обліковий лист № _ забою та падежу худоби (форма № ПСАСГ-8) – застосовується для використання в спеціалізованих свинарських комплексах. Він включає три розділи: I «Забій», II «Вихід продукції», III «Падіж». Обліковий лист складається у двох примірниках, підписується керівником структурного підрозділу та головним ветеринарним лікарем. Дані про отримання на склад продукції від забою підписується комірником, який прийняв цю продукцію.

Акт на переведення тварин з групи в групу в межах поточних біологічних активів (форма № ПБАСГ-9) складає зоотехнік або завідувач ферми у день переведення тварин і птиці з однієї групи до іншої, відлучення молодняку звірів і кролів. У ньому вказуються всі необхідні реквізити з їх обліку. Акти підписуються керівником структурного підрозділу, завідувачем ферми підприємства.

Відомість зважування тварин (форма № ПБАСГ-10) застосовується для визначення фактичної живої маси тварин, яка в процесі вирощування або відгодівлі тварин збільшується. Основною продукцією, яку отримують від молодняку на вирощуванні і відгодівлі є приріст живої маси. Для того, щоб його визначити, тварин зважують, результати записують у Відомість, яку складає зоотехнік при щомісячних, періодичних і вибіркових зважуваннях тварин при визначенні приросту живої маси, а також у випадках надходження і вибуття тварин за видами та обліковими групами. Відомість підписує зоотехнік, бригадир і працівник, за яким закріплено худобу.

Розрахунок визначення приросту (форма № ПСАСГ-11) – застосовується для визначення приросту живої маси тварин з урахуванням руху поголів'я. Розрахунок складається завідувачем ферми

щомісяця в цілому за фермою та обліковими групами тварин на підставі даних Відомості (форма № ПСАСГ-10). Розрахунок передається до бухгалтерії і служить підставою для оприбуткування отриманого приросту живої маси і нарахування заробітної плати працівникам тваринництва.

Книга обліку руху тварин і птиці на фермі (форма № ПСАСГ-12) призначена для щоденного обліку руху тварин і птиці на кожній тваринницькій фермі. Книгу веде завідувач ферми за обліковими статевовіковими групами тварин і птиці за кількістю голів, живою масою і приростом. Після запису всіх даних первинних документів за місяць підраховують підсумки з руху тварин і залишок на початок наступного місяця, які відображаються у кількісних показниках (головах, кілограмах живої маси). Підсумкові дані Книги є підставою для складання Звіту про рух тварин і птиці на фермі.

Звіт про рух тварин і птиці на фермі (форма № ПСАСГ-13) застосовується для узагальнення даних, що відображають наявність та рух тварин і птиці на фермі за звітний період, складається щомісячно завідувачем ферми у двох примірниках. У Звіті вказують за кожною обліковою групою наявність тварин та їх живу масу на початок місяця, рух за місяць і залишок на кінець звітнього місяця. Дані Звіту за основними показниками в бухгалтерії звіряють: кількість кормо-днів повинна відповідати даним у Відомості витрат кормів; приріст живої маси – Розрахунку приросту живої ваги; приплід тварин – даним Актів на оприбуткування приплоду тощо.

Разом з тим, для обліку поточних біологічних активів тваринництва використовуються й інші первинні документи, зокрема товарно-транспортні накладні; рахунки-фактури; накладні.

Отже, узагальнюючи вищевикладене зауважимо, що всі первинні документи, що призначені для обліку ПБА тваринництва умовно поділяють на три групи про що свідчить загальна схема документування поточних біологічних активів тваринництва (рис. 1).

Висновки. Проведені дослідження свідчать, що на сільськогосподарських підприємствах використовується значна кількість первинної документації з обліку поточних біологічних активів тваринництва.

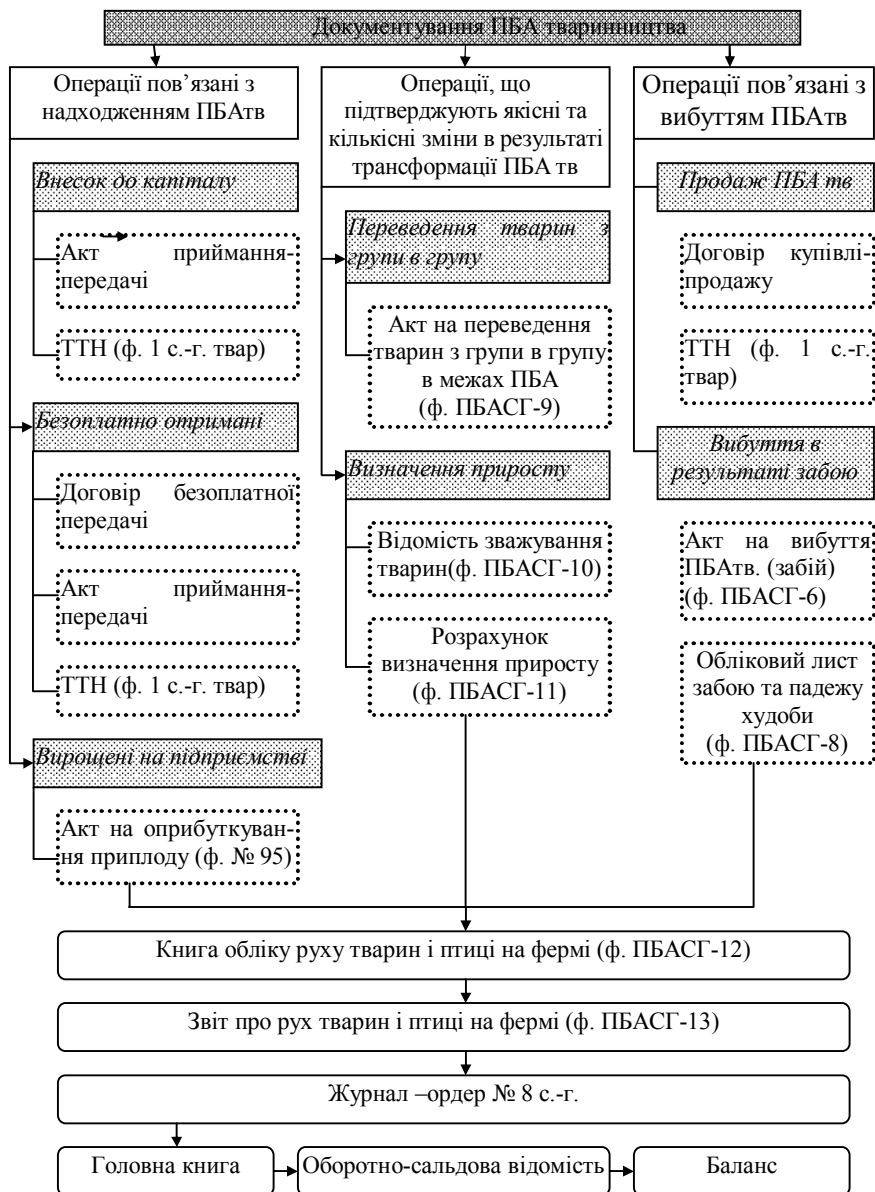

Рис. 1. Загальна схема документування поточних біологічних активів тваринництва

Правильне та своєчасне складання первинної документації з обліку поточних біологічних активів тваринництва дозволить забезпечити підприємство цілісною та достовірною інформацією, а також є основою для прийняття раціональних управлінських рішень.

Література.

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» № 996-XIV від 16 лип. 1999 р. [Електронний ресурс]. / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.

2. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]: підручник / В. Г. Швець. – К.: Знання, 2004. – 447 с. – Режим доступу : <http://books.efaculty.kiev.ua>.

3. Положення «Про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку» № 88 від 24 трав. 1995 р. [Електронний ресурс]. / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.

4. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України «Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку довгострокових та поточних біологічних активів в сільськогосподарських підприємствах»]. / Ліга Закон. – Режим доступу : <http://search.ligazakon.ua>.